

บทที่ 4

ปัญหาการพัฒนาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ศึกษาเฉพาะกรณี " ลุ่มน้ำแม่กลอง "

" การพัฒนา หากแปลตามศัพท์ก็หมายถึง การทำอะไรของเดิมให้ดีขึ้น แต่การพัฒนาที่แท้จริงแล้ว หมายถึงกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ " (1)

การพัฒนาทางด้านคุณภาพของหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองนี้ หมายถึง การพัฒนาทางด้านคุณภาพของข่าวและเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ จะต้องสนองตอบต่อความต้องการรับข่าวสารของประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือจะต้องรู้ว่าประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ต้องการรู้เรื่องอะไรบ้าง ก็เสนอตามที่พวกเขาต้องการ ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยพัฒนาท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ " สามารถจะเข้าไปช่วยพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น " (2) เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ได้เปรียบสื่อประเภทอื่น ๆ คือสามารถให้รายละเอียดได้มากกว่า และผู้รับสารเองก็สามารถเลือกเวลาในการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ได้ ดังนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นมาก เพราะว่าเป็นการทำโดยคนท้องถิ่น ที่รู้ถึงสภาพท้องถิ่นเป็นอย่างดีกว่าคนอื่น นอกจากจะเสนอข่าวสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแล้ว สิ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพอีกอย่างหนึ่งคือ การเสนอข่าวสารด้วยความเที่ยงตรง ตรงไปตรงมา ไม่มีความลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

(1) มาลี บุญศิริพันธ์ " วารสารศาสตร์ช่วยการพัฒนาได้อย่างไร " จากหนังสือแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 108

(2) สมควร กวียะ " หนังสือพิมพ์ชนบทในประเทศไทย " จากหนังสือแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 80

ส่วนการพัฒนาทางด้านปริมาณนั้น ก็หมายถึงการพัฒนาทางยอดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น และการมีโฆษณามาลงในหนังสือพิมพ์ที่เพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งก็หมายถึงการมีรายได้ที่มากขึ้น เพื่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์นั่นเอง

สำหรับหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองแล้ว การที่จะให้พัฒนาประสบความสำเร็จตามความหมายดังกล่าวนี้ไม่ใช่เรื่องที่ย่างยาก เพราะการดำเนินการจัดทำหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลอง ยังประสบกับปัญหาต่าง ๆ อยู่อีกหลายประการที่เดี๋ยวก็น่าจะแยกได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

4.1 ปัญหาทางการเปิดรับข่าวสารของประชาชน

จากการออกแบบสอบถามจะพบว่าประชาชนภายในจังหวัดราชบุรีให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นค่อนข้างน้อย มีเพียงร้อยละ 50.06 เท่านั้นที่อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับต่าง ๆ ส่วนที่อ่านหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองมีเพียง 27.66 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เพิ่งออกมาได้ปีเศษเท่านั้น ประกอบกับไม่มีการโฆษณาของหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองในสื่ออื่น ๆ จึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยรู้จัก

การไม่ให้ความสนใจที่จะเปิดรับข่าวสารของชาวจังหวัดราชบุรีนี้ ทำให้เป็นปัญหาต่อการขยายตัวทางด้านปริมาณการจำหน่ายอย่างมากทีเดียว ซึ่งจะสังเกตได้ว่าคนที่อ่านหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองนั้นส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ซื้อหนังสืออ่านเอง มีเพียงร้อยละ 25.53 เท่านั้นที่ยอมซื้อหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองอ่านเอง

สิ่งที่สังเกตได้อีกอย่างหนึ่งว่าผู้อ่านไม่ค่อยให้ความสนใจในการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองเท่าใดนัก คือเรื่องปริมาณในการอ่านเนื้อหานั้น ส่วนใหญ่จะอ่านน้อยกว่า 50 % มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.53 และจะอ่านเนื้อหาประมาณ 91 % - 100 % นี้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.38 เท่านั้น

การเปิดรับข่าวสารที่น้อยเช่นนี้ จะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อการจำหน่ายมาก เพราะว่าการไม่ยอมอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ย่อมที่จะทำให้เขาไม่ยอมซื้อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ด้วยเช่นกัน และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ทำออกมาแล้วก็ไม่สามารถนำไปขายในท้องถิ่นอื่นได้ เพราะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในพื้นที่ใดก็จะเสนอเฉพาะเรื่องของในท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก

4.2 ปัญหาบ้านลักษณะเนื้อหา

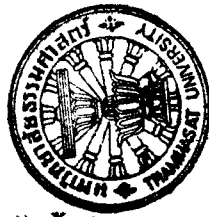
การเสนอเนื้อหาสาระของหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองนั้น จะเสนอเกี่ยวกับข่าว บทความที่เป็นความรู้ และบทความที่เป็นความคิดเห็น ซึ่งเป็นการเสนอน้อยบ้าน ไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะมองได้ว่าเป็นการเสนอในรูปแบบที่คณะผู้จัดทำต้องการ ไม่ได้มองว่าประชาชนต้องการรู้อะไรจากหนังสือพิมพ์ เมื่อสอบถามผู้อ่านว่าควรจะมีเนื้อหาอะไรอีกหรือไม่ในหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลอง ผู้อ่านร้อยละ 93.62 ต้องการให้มีเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก ด้านที่ผู้อ่านต้องการมากที่สุดคือเรื่องความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย มากถึงร้อยละ 63.83 เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้อ่านอยากให้มีในหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองคือ ความรู้ทางการเกษตร ข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา ข่าวสารการ พัฒนาท้องถิ่น และการดูแลสุขภาพ

จะสังเกตเห็นได้ว่าการเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองนี้ ทางกองบรรณาธิการยังไม่สนองตอบต่อความต้องการของผู้อ่านได้อย่างเต็มที่ สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้อ่านอยากรู้เพิ่มเติมนี้ เป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่าเขาให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน และมีความประสงค์ที่จะได้ความรู้จากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น

ทางด้านความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่เสนอออกไปนั้น ผู้อ่านเห็นว่ามีความเป็นกลางเสมอ ร้อยละ 24.4 และเห็นว่ามีความเป็นกลางบ้างไม่มีบ้าง ร้อยละ 76.6 ข้อมนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความศรัทธาต่อหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่กลองมีมากพอสมควร การที่ผู้อ่านส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นกลางบ้างไม่เป็นกลางนั้น อาจมีสาเหตุมาจากการเสนอข่าวและบทความในบางครั้งนั้นผู้เขียนไม่ได้มีการหาข้อมูลที่ครบถ้วนพอ เลยทำให้มองว่าเป็นความลำเอียงไปได้

4.3 ปัญหาทรงงานเศรษฐกิจ

การพิมพ์ด้วยระบบออฟเซตทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ราคาจำหน่ายฉบับละ 5

ที่คดี
คดี-วางแผง

บาท ผู้อ่านส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 70.21 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าพวกเขาไปเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางที่มีจำนวนเนื้อหาหลายล้านและจำนวนหน้าที่มากกว่า ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับราคาฉบับละ 5 บาทนี้ เสนอราคาใหม่ว่าควรจะเป็นฉบับละ 3 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของคนที่เห็นว่าไม่เหมาะสม และราคาฉบับละ 4 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.73 ของคนที่เห็นว่าราคาไม่เหมาะสม ส่วนคนที่เห็นว่าราคาฉบับละ 5 บาทนั้นเหมาะสมมีเพียงร้อยละ 27.27 ซึ่งคนพวกนี้เป็นพวกที่เข้าไลน์ขั้นตอนการผลิตคือ การผลิตจำนวนน้อยนั้นจะทำให้ต้นทุนสูง และจะนำไปเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลางไม่ได้

รายได้จากการจำหน่ายหนังสือพิมพ์โดยวิธีการวางแผง และให้เด็กวิ่งขายนั้นไม่ได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ จึงได้นำระบบสมาชิกเข้ามาใช้ โดยคิดอัตราค่าสมาชิกปีละ 150 บาท ต่อหนังสือพิมพ์จำนวน 24 ฉบับ ผู้อ่านส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นราคาที่ไมเหมาะสมถึงร้อยละ 93.62 และผู้อ่านส่วนใหญ่เสนอราคาใหม่ในอัตราปีละ 100 บาทมากที่สุดถึงร้อยละ 45.45 ของผู้ที่ไม่เห็นว่าราคาไม่เหมาะสม ผู้เขียนเองก็เห็นด้วยในประเด็นนี้ กล่าวคืออัตราค่าสมาชิกละ 150 บาทนั้นไม่ควรที่จะเกินไปจากราคาจริงของหนังสือพิมพ์ระบบสมาชิกนั้นเป็นการนำเงินก้อนของผู้อ่านมาใช้ก่อน แล้วค่อยทยอยส่งของกลับไปให้เขา ราคาค่าสมาชิกก็ควรน้อยกว่าราคาจริงของหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ราคาฉบับละ 5 บาท ค่าสมาชิกก็ควรจะต้องน้อยกว่า 120 บาทต่อปี ซึ่งอาจจะถือว่าราคาที่หายในบางส่วนนั้นเป็นงบประมาณในการส่งเสริมการขาย เพื่อที่จะได้มีเงินก้อนมาใช้ในการปรับปรุงกิจการ

การนำระบบสมาชิกมาใช้ในการตลาดของหนังสือพิมพ์กลุ่มน้ำแม่กลอง ไม่ได้ประสบความสำเร็จมากนัก ดังนั้นทำให้การจัดการรายได้อิงไปที่โฆษณาเป็นหลัก แต่ปัญหาที่ตามมาคือผู้อ่านไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาโฆษณาที่มากเกินไปถึงร้อยละ 74.47 และทั้งหมดในกลุ่มนี้เห็นว่าควรที่จะลดเนื้อหาโฆษณาลงให้น้อยกว่านี้

4.4 ปัญหาเรื่องการจัดหน้า

ปัญหาเรื่องการออกแบบจัดหน้าของหนังสือพิมพ์กลุ่มน้ำแม่กลองที่ยังเป็นปัญหายู่งี้

คือ ในส่วนของการใช้เส้นอย่างไม่เหมาะสม เช่นคอลัมน์เดียวกันที่อยู่ทั้งในหน้าซ้ายและหน้าขวา แต่มีเส้นมาคั่นกลางระหว่างหน้าซ้ายและหน้าขวา คือเส้นจะตั้งตรงอยู่ที่ขวาสุดของหน้าซ้าย ซึ่งโดยความหมายแล้วการใช้เส้นแบบนี้จะหมายถึงว่า เรื่องราวที่อยู่ซ้ายและขวาของเส้นนั้นไม่เกี่ยวข้องกัน แต่ความจริงแล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้น เรื่องทางด้านซ้ายมือยังคงมีต่อในคานขวามืออีก การใช้เส้นแบบนี้และไม่เหมาะสมนี้ จะทำให้ผู้อ่านอ่านยากขึ้น แทนที่จะง่ายหลักของการจัดหน้า

ปัญหาเรื่องการออกแบบจักหน้าอีกส่วนหนึ่งคือ การแยกคอลัมน์ให้อยู่ในหน้าอื่นและไม่บอกวาท่อในหน้าใด ทวีให้ผู้อ่านต้องใช้เวลาในการหา

4.5 ปัญหาทางด้านตัวบุคคล

อาจจะนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดกว่าใด เพราะบุคคลเป็นคนสร้างหนังสือพิมพ์เป็นคนทำนามธรรมคือความรู้สึกนึกคิดที่จะต้องการช่วยเหลือสังคมให้เป็นรูปธรรม คือหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ให้ความสนใจแก่ผู้ที่ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

นโยบายดังกล่าวนี้จะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับคณะผู้จัดทำหนังสือพิมพ์เป็นสำคัญ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือผู้ร่วมงานไม่ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่องาน สาเหตุก็คือการจัดทำหนังสือพิมพ์ลุ่มน้ำแม่คลองนี้ก่อตั้งมาด้วยอุดมการณ์ ไม่มีใครหวังผลตอบแทนแต่อย่างใด ในช่วงแรกต้นทุกคนก็มีไฟที่จะทำ แต่พออยู่มาได้สักระยะหนึ่งไฟก็หมดลง ประกอบกับเขามีอาชีพสำหรับการดำรงชีพอยู่แล้ว จึงทำให้เขาไม่สนใจการทำข่าวให้ และผลที่ตามมาคือ การส่งต้นฉบับบ้างไม่ส่งบ้างหรืออาจจะส่งอย่างล่าช้า

การส่งต้นฉบับล่าช้านี้จะก่อปัญหาให้หนังสือพิมพ์ออกไม่ตรงเวลา ทั้งนี้เพราะว่าจะต้องนัดโรงพิมพ์ในกรุงเทพฯไว้ ซึ่งเขาจะลือควันไว้ให้ แต่เมื่อไม่ส่งไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ก็จะทำให้การพิมพ์ต้องรอวันที่โรงพิมพ์ว่าง

เมื่อหนังสือพิมพ์ออกล่าช้าแล้ว ผลกระทบที่ตามมาคือ ทำให้ขาดความเชื่อถือจากประชาชนผู้อ่าน และจากผู้ที่ลงโฆษณา ซึ่งจะส่งผลให้โฆษณาไม่เข้า รายได้ของ

หนังสือพิมพ์ก็จะลดน้อยลงด้วย

การมีรายได้น้อยนั้นก็ส่งผลกระทบต่อค่าตอบแทนของผู้สื่อข่าวน้อยลงไปด้วย ทำให้เขาไม่ค่อยอยากออกข่าวไม่ได้ก็ออกไป แต่บางคนทนไม่ได้ไม่ว่า กลับเอาชื่อเสียงของหนังสือพิมพ์ผู้นำแม่กลองไปหากิน โดยออกเรียกรายเงินจากประชาชน อ้างว่าทางกองบรรณาธิการจะทอดผ้าป่าหรือทอดกฐินสามัคคี บางคนก็ใช้วิธีการข่มขู่ประชาชน โดยถ่ายรูปประชาชนที่ทำไม่ถูกต้องแล้วนำรูปนั้นไปแลกเงินจากประชาชนในรูป ซึ่งเมื่อทางกองบรรณาธิการทราบเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว ก็จะยกเลิกการเป็นผู้สื่อข่าวของคนนั้นเสีย และให้ผู้เสียหายค่าเบ็ดเตล็ดได้

นอกจากนี้ยังมีผู้ร่วมงานบางคนทำการคอร์รัปชันเงินของหนังสือพิมพ์ไปด้วย คือไปหาโฆษณามาลงในหนังสือพิมพ์แล้วไม่ยอมนำเงินค่าโฆษณาดังกล่าวนั้น มาให้ทางกองบรรณาธิการ เก็บเข้ากระเป๋าค้นเองเงียบ นับว่าเป็นการกระทำที่ร้ายแรงที่สุดในบรรดาปัญหาทางด้านบุคคลทั้งหมดที่มีอยู่ เป็นการกระทำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวอย่างมาก ไม่คำนึงถึงผลเสียหายของหนังสือพิมพ์แต่อย่างใด

ชำนาญ หอสมุด